

Csipkebörtön

Sipos Barbara munkáiról

*A nő dolga csak a család, nem is adja sose alább,
Gyerekek, szeretet.*

Szabó T. Anna: Így tesz rád, úgy tesz rád

Sipos Barbara 2003 és 2007 között készített csendéletei szinte felajánlkoznak a feminista interpretáció számára. A férfiasnak tekinthető anyaghasználat (bronz és unikát) komoran emeli ki a témát, a klasszikus női háztartásbeli szerepek tárgyait, a mosogatót, a fésűt, a tisztálkodó- és tisztítóeszközöket, az élelmiszer-maradékokat.

A 2008-ban készült *Tavas* anyagában és hangulatában is újdonság, annak ellenére, hogy a felhasznált elemek szinte változatlanok. Törött alabástrom mosdókagylót látunk – mint szándékolt romot – bögrét, kannát és csapokat. Az összevisszaság első látásra feledteti a kompozíció szürrealitását, a csapok lehetetlen és hangsúlyozottan funkciótlan elrendezését, összességében azonban a mű nem lép túl a korábbi értelmezési kereteken.

Aztán 2010-ben történik valami. A *Pásztoróra* című kompozíciónak nem csak a címe kétértelmű. Az alabástrom mosdókagylóban nippes állnak, kisfiú tojásokkal, játékmacit cumisüveggel etetni készülő kislány és apró puttó kis aranykarikával, a lefolyó mellett fénylő strasszok. A hatást talán csak gasztronómiai hasonlatokkal lehet megközelíteni, a Közel-Kelet édesnél is édesebb süteményeivel. Ahogy azonban a baklava vagy a halva ízét sem lehet egy szóval leírni, itt is jóval többről van szó. A mézet ízlelgetve is előbújik az édes mögül a keserű valamely árnyalata, itt a feminin boldogságesztétikán is át-süt valami megmagyarázhatatlan. Elhamarkodott lenne ezt melankóliának, szomorúságnak hívni, hiszen erre ironikusan az *Epreskert* című szobor fel is hívja fel a figyelmet, amikor az alabástromra két műszempilla kerül, és alájuk könnyként aláhulló virágok. Talán valamilyen irónia ez, mint a *Baleset a Mennysorszámban* című műben, ahol egy puttó esik bele egy csészébe, ironikusan ismételve meg egy másik angyal nagyobb, jelentősebb [(többszörös zárójelben merem csak leírni: férfiasabb)] bukását?

Az ember nem tud elvonatkoztatni az előzményektől, és a jelentést kereső értelem nem tud szabadulni attól, hogy valami többlettartalmat tulajdonítson az elemeknek. Mi változott meg? Mi történt, amiért a férfi dominálta világ háztartási munkái megváltoztak, és hirtelen előtérbe kerültek a nőies formák? Kényelmetlen érzés lesz úrrá az emberen: vajon ez a formavilág szabadon választott? Ha nem lenne elnyomó patriarchátus, a nők tényleg nippesztétikával rendeznék be a világot? Paradoxnak hat, pedig logikusnak tűnik a felismerés: a férfifantázia legmagasabb foka a leányálmom; a társadalmi (esztétikai, viselkedésbeli és értékrendi) elvárások internalizációja, amikor alanyuk már nemcsak megfelelni akar, hanem magáévá is teszi azokat, mintegy saját belső készletéivé válnak.

Gárdonyi László

Sipos Barbara: Piercing at Dawn (2007)

Sipos Barbara: Still Life III (2005)

Sipos Barbara: Spring - alabaster (2009)